

СУЧАСНІ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДТРИМКИ НАВЧАЛЬНОЇ ТА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВНЗ (з досвіду роботи)

Пилип Я.А.

Науково-технічна бібліотека Івано-Франківського національного
технічного університету нафти і газу

У статті розглянуто спектр завдань бібліотек ВНЗ згідно Закону України «Про вищу освіту», зокрема питання інформаційного забезпечення навчального та наукового процесів на прикладі Науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, інформаційна культура, веб-сайт бібліотеки, електронний каталог, бібліотека ВНЗ як інформаційний центр, соціологічне дослідження.

Стрімкий процес інформатизації початку третього тисячоліття торкнувся і освітнього процесу. Сьогодні основне завдання – реформування галузей освіти відповідно до міжнародних вимог і стандартів, а також виведення її на світовий європейський рівень. Питання імплементації Закону України «Про вищу освіту» – тривалий і поетапний процес, тому основним завданням сьогодні є свого роду мобільність – постійний рух, вивчення та узагальнення тих змін, які відбуваються практично щодня. І бібліотека як важлива складова структури вищого навчального закладу, повинна гідно відповісти на виклик часу.

Стаття 33 (п.6) Закону України «Про вищу освіту» говорить: «Вищий навчальний заклад зобов'язаний мати у своєму складі бібліотеку, бібліотечний фонд якої має відповідати вимогам стандартів освітньої діяльності». Особи, які навчаються у вишах, мають право на безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною та науковою базами. Особливий акцент зроблено на безоплатному забезпеченню інформацією для навчання у доступних формах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми проблемами) (ст.62). І саме бібліотека з своїми традиційними фондами та інформаційними ресурсами здатна і повинна брати активну участь в реалізації *основних завдань вищого навчального закладу* (ст. 26 Закону України «Про вищу освіту»), пріоритетними серед яких є: провадження на високому рівні освітньої та наукової діяльності, інформаційне забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу;

участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу; формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах; збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства; поширення знань серед населення, підвищення освітнього і культурного рівня громадян та ін. З цією метою вузівські бібліотеки для здійснення вищезазначеного і визначають пріоритетні напрямки своєї діяльності. До речі, кінцева мета реалізації цих завдань співпадає і з основними положеннями проекту «Концепції якісних змін бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України (до 2025 року), на основі якої розробляється проект Стратегії розвитку бібліотечної справи до 2025р. «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України». Бібліотеки (в т.ч. вузівські) покликані: забезпечувати вільний доступ до знань і культурного надбання у громадянському інформаційному мережевому суспільстві, допомагати у реалізації громадянських, політичних, економічних, соціальних і культурних прав, сприяти навчанню протягом життя, отриманню знань і навичок, важливих для суспільства знань.

Створення у бібліотеках принципово нових видів інформаційних ресурсів, організація доступу до віддалених та локальних джерел інформації стали найважливішим завданням інформаційного забезпечення науки та освіти, соціокультурної діяльності бібліотеки. Інноваційний розвиток вітчизняної педагогічної науки, освіти і практики, постійні освітянські реформи в нинішніх умовах обумовлюють необхідність повноцінного наукового інформаційного забезпечення.

Модернізаційні зміни, що відбуваються в системі сучасної вищої освіти, розширюють спектр завдань бібліотек ВНЗ, є важливою складовою інформаційно-комунікаційного простору навчального закладу, в якому зосереджені основні навчально-виховні ресурси щодо сприяння формуванню світоглядного розвитку компетентної особистості майбутнього фахівця, здатного опанувати нові інформаційні технології та керувати власним знанням. Специфіка напрямів розвитку сучасної бібліотеки ВНЗ полягає в інноваційності її діяльності, а це, передусім, – відповідність вимогам інформаційного суспільства.

Бібліотека вищого навчального закладу сьогодні дедалі частіше асоціюється з поняттями «знання» й «професіоналізм». Тут накопичуються й систематизуються всі можливі види інформації та забезпечується сучасний рівень інформаційної підтримки

процесів навчання та науково-дослідної діяльності. Наявність великої кількості інформації породжує необхідність її упорядкування, систематизації і найголовніше – створення безперешкодного доступу до цієї інформації, що підвищить ефективність як наукової роботи, так і навчання.

Інформаційне забезпечення навчального та наукового процесів вищого навчального закладу є основною функцією вузівських бібліотек, зокрема і науково-технічної бібліотеки (НТБ) Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Бібліотека з максимальною повнотою поєднує традиційні методи роботи з сучасними інформаційними технологіями: ефективним використанням комп'ютерних технологій, спеціалізованих веб-сайтів та електронних баз даних, що допоможе забезпечити широкий доступ користувачів до необхідних ресурсів.

Враховуючи потребу користувачів в отриманні якомога повної і всебічної інформації про бібліотечні фонди, нові надходження взагалі та з фахових питань зокрема, довідково-бібліографічним відділом здійснюється бібліографічне інформування абонентів (керівництва та всіх кафедр університету) в режимі диференційованого забезпечення користувачів (ДЗК): щомісячно виходить з друку інформаційний бюлетень «Вища освіта» та щоквартально «Бюлетень нових надходжень», електронні версії яких представлено також на сайті бібліотеки. Підтримується тісний зв'язок з референтами-інформаторами, які регулярно знайомляться з виставкою «Нові книги». Все це є форми групового бібліографічного інформування, тобто доведення інформації до певної групи користувачів, об'єднаних схожістю інформаційних потреб (запитів). Сюди ж відносимо галузеві і тематичні списки літератури, комплексні виставки-перегляди, усні бібліографічні огляди за відповідними темами, тематичні Дні інформації, Дні фахівця. Традиційним стало проведення інформаційно-ділових зустрічей («Днів кафедри»). Мета таких заходів – розкрити інформаційні можливості бібліотеки, ознайомити з інноваціями в її діяльності та виробити разом з викладачами нові шляхи подальшого ділового партнерства. На зустрічах обговорюються питання ефективного використання електронних ресурсів НТБ, можливості доступу до світових джерел інформації, розглядаються питання комплектування та книгозабезпеченості окремих дисциплін. Також відбуваються презентації Днів кафедри у мультимедійному форматі. Ці заходи вже було організовано із застосуванням новітніх інформаційних технологій для кафедри управління галузевим і регіональним економічним розвитком та для кафедри морських нафтогазових технологій. Так останнім часом науково-технічною бібліотекою підготовлено та видано наступні видання: бібліографічні рекомендаційні списки

літератури «Буріння нафтових та газових свердловин», «Нафтогазова промисловість України: етапи розвитку, реалії та перспективи», «Геофізичні методи дослідження свердловин. Каротаж», «Туристична індустрія на вістрі часу», «Екологічна освіта – пріоритетний напрямок державної політики», «Механіка машин», «Безпека життєдіяльності»; бібліографічний покажчик змісту всеукраїнського щоквартального науково-технічного журналу «Розвідка та розробка нафтових і газових родовищ» (Вип.1 - 2005-2009рр.; Вип. 2 – 2001-2004рр.; Вип.3 – 2010-2013рр.); «Каталог дисертацій, захищених в ІФНТУНГ з 1999 по 2012рр (з фонду НТБ)»; бібліографічні покажчики «Рідкісні та цінні видання у фондах науково-технічної бібліотеки» в 2-х частинах та «Природно-заповідний фонд України». На особливу увагу заслуговує дайджест «Нафтогазові технології», підготовлений за матеріалами журналу «Время колтюбинга» та інтернет-видань (2013-2014рр.). Вже вийшло 2 його випуски.

Зважаючи на те, що одним із найважливіших показників роботи бібліотек є розвиток та використання прогресивних інформаційних технологій у навчальній та науковій діяльності, рівень виробництва та споживання інформаційних продуктів, послуг, дедалі пріоритетнішими в бібліотечній роботі стають питання формування нової телекомунікаційної культури, піднесення якості освіти. Формування інформаційної культури користувачів НТБ ґрунтується на системності, безперервності, діяльнісному підході до вдосконалення цього процесу. Інформаційна культура формує способи взаємодії студентів і викладачів на основі інформаційної компетентності, розвиває вміння і навички роботи з інформацією. Належний рівень інформаційної культури – це уміння усвідомлювати та формулювати власні інформаційні запити; готовність і уміння оперувати різними джерелами інформації, здійснювати їх свідомий вибір; спроможність створювати, зберігати та розповсюджувати інформацію, використовувати її в навчальній та науковій діяльності. Саме виконання цих завдань і є основною метою занять з інформаційної культури, які проводяться працівниками довідково-бібліографічного відділу та відділу інформаційних технологій. Дуже важливим є момент одночасного підвищення інформаційної культури і тих, хто навчається, і тих, хто навчає.

На сьогоднішній день інформаційна культура користувача є одним з найважливіших показників рівня освіченості. Тому навчання в цьому напрямку – одне з першочергових завдань бібліотеки. Так для проведення занять з інформаційної культури довідково-бібліографічним відділом було підготовлено методичні вказівки «Складання списків використаної літератури до курсових, дипломних та інших наукових робіт». Таким чином, бібліотека стає не тільки інформаційним, але й освітнім центром.

До традиційних напрямів діяльності бібліотеки на допомогу навчальному та науковому процесам університету належать: диференційоване бібліотечно-бібліографічне обслуговування користувачів; комплектування фондів літературою з питань нафтогазової галузі; організація запису, обліку і перереєстрації читачів; виконання бібліографічних довідок; підбір літератури на замовлення (для написання наукових праць професорсько-викладацькому складу та курсових, реферативних робіт іншим категоріям читачів); забезпечення комфортних умов роботи у читальних залах; ведення каталогів і картотек; організація тематичних та інформаційних виставок, переглядів літератури, проведення «Дня інформації», «Дня спеціаліста», «Дня кафедр»; співпраця з використанням МБА (найтісніші зв'язки в цьому напрямі НТБ підтримує з Національною бібліотекою ім. Вернадського, ДНТБ України, НТБ Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут», Державною історичною бібліотекою України, Науковою бібліотекою ім. Максимовича КНУ ім. Шевченка, а також бібліотеками Росії та Білорусі). Сьогодні значно скорочено час на отримання інформації про наявність у бібліотеці необхідного документа. До послуг читачів – документи з фонду бібліотеки для користування в читальних залах та на абонементях; виставки нових надходжень та видань професорсько-викладацького складу; виставки документів та матеріалів з питань ведення наукової роботи та організації навчально-виховного процесу, з нагоди визначних дат у суспільному та культурному житті країни.

Нові інформаційні технології спричинили істотні зміни й у системі бібліотечного сервісу: зникло багато видів бібліографічної діяльності і розвинулися зовсім нові форми пошуку та зберігання навчальної та наукової інформації. Сучасні книгозбірні постійно поповнюють перелік послуг, серед яких найбільш поширеними стають створення електронних каталогів, формування електронних баз даних та надання інформації з електронних ресурсів бібліотеки, з мережі Інтернет для ознайомлення з навчальними планами, програмами та підвищення професійного рівня, виготовлення електронних копій, а головними вимогами технологічного процесу є простота, зручність та ефективність.

Поряд із традиційними формами бібліографічного інформування, працівники бібліотеки активно працюють над створенням віртуальних виставок нових надходжень, тематичних книжкових виставок, повнотекстових електронних баз даних (створено електронні БД «Нафтогазове обладнання», «Праці викладачів і науковців», «Історія ІФНТУНГ»). В електронному читальному залі НТБ можна переглянути електронні журнали на оптичних дисках «Винаходи в Україні», які бібліотека отримує з 2006 року.

Програмне забезпечення «УФД/Бібліотека» дало змогу на більш високому рівні накопичувати електронний інформаційний ресурс, займатися ретроконверсією фондів, надавати сервісні послуги користувачам, автоматизувати всі процеси в діяльності бібліотеки, створювати максимально повне інформаційне забезпечення наукового, навчального та виховного процесів університету.

Традиційні способи доступу до інформації поступово відходять на другий план. Серед актуальних напрямків діяльності вузівських бібліотек – підтримка й просування бібліотечних веб-сайтів, використання в навчальному та науково-дослідному процесах електронних ресурсів віддаленого доступу, розвиток он-лайнних послуг на основі власних фондів документів.

В умовах тотального впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій в усі сфери суспільної діяльності реалізація основних функцій бібліотеки ВНЗ – інформаційне забезпечення, необмежений доступ до вітчизняних і світових інформаційних ресурсів, інформаційний супровід навчального та наукового процесів – покладається на веб-сайт. Сьогодні веб-сайт розглядається фахівцями як інструмент, що дозволяє виконувати функції, притаманні реально існуючій організації у віртуальному просторі, та надає додаткові можливості користувацькій аудиторії.

Для користувачів НТБ інформаційний простір стає ближчим завдяки оновленому в 2011р. власному сайту бібліотеки (<http://library.nung.edu.ua/>), який налічує на сьогодні близько 190 тис. звернень та 495 тис. переглядів сторінок. Через електронний каталог на сайті бібліотеки зареєстрований користувач отримує доступ до інформаційних повнотекстових ресурсів власної генерації (кількість електронних копій праць викладачів університету становить понад 4 тис.). Також створено розділ сайту «ЧитальняONLINE», який містить повнотекстові документи (близько 2 тис.), доступ до яких здійснюється лише в локальній мережі університету. Електронний каталог бібліотеки сьогодні налічує близько 365 тис. бібліографічних записів, які є результатом науково-аналітичної обробки усіх видів та типів видань. Користувачі НТБ мають можливість здійснювати електронне замовлення на літературу, переглядати власний електронний формуляр.

Перейти до пошуку в електронному каталозі (ЕК) НТБ ІФНТУНГ (АБІС «УФД/Бібліотека») можна, обравши відповідний лінк у стрічці меню веб-сайту бібліотеки. Зареєстрованим користувачам можна скористатися розділом «Ваш персональний формуляр» та замовити необхідні документи, відібрані за результатами пошуку. Для комфортності користування ЕК у рубриці «Користувачам» міститься «Інструкція з пошуку документів програми «УФД/Бібліотека» та «Інструкція з пошуку документів по

електронному каталогу з можливістю їх замовлення через сайт науково-технічної бібліотеки». На сайті, крім текстової та графічної інформації щодо користування ЕК, міститься відеоінструкція, яка наочно демонструє послідовність виконання операцій пошуку інформації.

Оскільки специфіка інформаційних ресурсів університетських бібліотек полягає в тому, що об'єктом інформаційного забезпечення є наукова та навчальна діяльність вузу, то пошукові форми ЕК мають посилання на спеціальні та/або профілізовані БД. Варто відзначити широкий вибір класифікаторів, що сприяють інформаційному забезпеченню навчального процесу у ВНЗ: «Видання з грифом МОНУ», «Каталоги НТБ ІФНТУНГ», «Напрямок підготовки», «Рекомендована література в електронному вигляді для студентів 1-5 курсів».

Сучасний стан інформаційно-комунікаційного простору університету якісно відрізняється від його стану в попередні роки, оскільки сьогодні потенційну глобальність отримує будь-яка інформація, яка «потрапляє» у світову телекомунікаційну та комп'ютерну мережу. Комунікація у ВНЗ забезпечує рух навчальної інформації в часі та просторі за допомогою створення, зберігання та розповсюдження навчальних документів не лише в паперовій формі, а й в електронній. Навчальна документація ВНЗ є наочним прикладом еволюційних змін у тенденціях, засобах, змістовно-формальному відображенні інтегрованого інформаційно-комунікаційного й освітнього простору ВНЗ, специфіка якого полягає в тому, що в ньому відбувається високоорганізоване та формалізоване поєднання виробництва документів з їх накопиченням, обробкою, зберіганням і розповсюдженням. Перевага такого простору спрямована на оновлення та розширення роботи з навчальними документами в електронному форматі. Електронні документи веб-сайта ВНЗ (або веб-документи) значно розширюють свої комунікаційні властивості, забезпечуючи гнучкішу комунікацію «документ-користувач» і комунікацію «користувач–документ–користувач» завдяки використанню Інтернет-комунікацій та сервісів. Комунікаційні властивості навчальних документів впливають на інтегрований інформаційно-комунікаційний простір вишу і формують його.

Так розділ сайту НТБ «Інформаційні ресурси» створений на допомогу науковій роботі та навчальному процесу університету, сприяє ефективному пошуку інформації. База даних «Періодичні видання університету» містить інформацію про видавничу діяльність університету, зокрема відображає зміст та текст статей фахових журналів «Розвідка та розробка нафтових і газових родовищ», «Науковий вісник», «Нафтогазова енергетика», «Методи та прилади контролю якості», «Журнал енергетики вуглеводнів»

(вих. з 2014р. ; в англomовному виданні публікуються матеріали актуальних проблем нафтогазової енергетики і шляхів їх вирішення за допомогою фундаментальних і прикладних досліджень, нових наукових підходів до розробки та удосконалення технологій роботи підприємств). В журналах публікуються результати наукових досліджень та виробничої діяльності нафтогазового комплексу України.

Рубрика «Бібліографічні видання» містить електронні версії бібліографічних покажчиків, посібників, тематичних списків літератури на актуальні теми, зокрема щомісячного інформаційного бюлетеня «Вища освіта», створених та виданих науково-технічною бібліотекою. Назви періодичних видань, які передплачує НТБ за той чи інший період, вміщає розділ «Перелік періодичних видань НТБ». База даних «Дисертації, захищені в ІФНТУНГ» представлена «Каталогом дисертацій, захищених в ІФНТУНГ з 1999р.» (з фонду НТБ).

На сайті бібліотеки відкрито доступ до реферативних журналів ВІНІТІ нафтогазового профілю. Електронний Реферативний Журнал ВІНІТІ – це інформаційна система, що дозволяє користувачеві переглядати вміст реферативних журналів на персональному комп'ютері. Кожний користувач має можливість завантажити образ оптичного диску з необхідними номерами журналів.

На базі науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ створено “SPE-Library”, яка складається з примірників журналів провідних нафтогазовидобувних компаній. На сайті бібліотеки в он-лайн режимі можна ознайомитися з журналом Journal of Petroleum Technology (JPT), який випускає міжнародна організація SPE (спілка інженерів нафтовиків).

Через сайт бібліотеки користувачам за допомогою Інтернет-технологій доступні і зовнішні джерела інформації. Це посилання на наступні наукові інтернет ресурси: «Перспективні винаходи України», «Електронна версія акумулятивного офіційного бюлетеня «Промислова власність», «Цифрова патентна бібліотека», «Наукова періодика України», «Електронні наукові фахові видання», «Електронна бібліотека авторефератів дисертацій», «Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України» та ін., а також корисні посилання на освітні сайти [«Вища освіта - інформаційний портал»](#), [«Бібліотечний інформаційно-освітній портал»](#), [«Педагогічна преса - освітній портал»](#) та ін.

Відомо, що найпотужніший науковий потенціал зосереджено у вищих навчальних закладах світу. Україна не є винятком, викладачі котрої не лише продукують нові ідеї, а й активно апробовують їх у студентській аудиторії, формуючи нову генерацію вітчизняних

фахівців (бакалаврів, магістрів), які складають інтелектуальну еліту країни. В цьому сенсі слід згадати афористичний вислів — «хто володіє інформацією, той володіє світом».

Веб-сайт ВНЗ слід розглядати як комунікаційне середовище розміщення та поширення електронної навчальної документації та важливу складову інформаційного простору ВНЗ, оскільки його функціонування забезпечує типовий набір Інтернет-сервісних служб, що якісно реалізують дистанційну взаємодію з користувачами. Тобто веб-сайт ВНЗ здійснює комунікаційну взаємодію користувачів та доповнює традиційні джерела інформації для суб'єктів інформаційного середовища ВНЗ (студенти, викладачі). Електронна навчальна документація є основною складовою веб-сайта ВНЗ, має тенденції поширюватися в майбутньому завдяки комплексній Інтернет-комунікаційній сутності веб-сайта. Таким чином, веб-сайт ВНЗ можна визначити як комунікаційний канал, що забезпечує користувачам доступ до електронних навчальних документів ВНЗ, як інформаційно-комунікаційний засіб долучення електронного навчального документа до інформаційно-комунікаційного простору та міжнародного інформаційно-мережевого середовища Інтернету, а також як засіб, що суттєво підвищує повноту й оперативність надання користувачам освітніх послуг.

Розвиток засобів і способів комунікаційної й інформаційної взаємодії учасників навчального процесу постійно прискорюється завдяки вдосконалюванню цифрових технологій. Найближчим часом всім учасникам навчального процесу (в т.ч. бібліотекам) потрібно буде враховувати та використовувати:

- розширення можливостей у комунікаціях викладачів і студентів;
- забезпечення мобільності всіх наявних апаратних засобів;
- активізацію процесів оцифрування навчального контенту;
- нові сучасні інструменти керування великими обсягами інформації;
- навички обробки неструктурованої й непідготовленої інформації;
- планування розвитку з урахуванням хмарних технологій;
- активне підвищення кваліфікації викладачів і студентів у сфері інформаційних технологій.

Всі ці питання вдосконалення інформаційного забезпечення навчального та наукового процесів університету постійно вивчаються провідними спеціалістами науково-технічної бібліотеки. Так, виконуючи протягом 2008-2011рр. наукове дослідження «Основні напрямки діяльності науково-технічної бібліотеки в забезпеченні інформаційних потреб користувачів університету та паливно-енергетичного комплексу України», фахівці бібліотеки не тільки вивчали ринок інформаційних ресурсів, а й і сьогодні приділяють

велику увагу багатоаспектному аналізу інформаційних потреб користувачів, всебічному вивченню використання ними первинної інформації та створення вторинної. Інформаційна функція, що стала пріоритетною для бібліотеки, зумовлює поглиблене дослідження проблеми задоволення читацьких потреб.

Науково-технічна бібліотека ІФНТУНГ також велику увагу зосереджує на проведенні соціологічних досліджень та анкетних опитувань користувачів. Бібліотека періодично проводила вивчення читацької аудиторії. Це були різні категорії користувачів. Останнє соціологічне дослідження «Бібліотека ВНЗ та її роль в забезпеченні навчального та наукового процесів за оцінкою викладачів» проводилося в 2013р., метою якого було визначення потреб у певних видах електронних ресурсів, удосконалення обслуговування користувачів бібліотеки та більш успішного впровадження нових сучасних форм бібліотечного обслуговування, а також полегшення доступу до інформації та скорочення часу на її пошук. Узагальнюючи та підсумовуючи результати дослідження, можна зробити висновок, що університетська бібліотека за оцінкою викладачів відіграє важливу роль в забезпеченні навчального та наукового процесів. Аналіз результатів дозволяє не тільки отримати об'єктивну картину окремих напрямків діяльності бібліотеки, визначити шляхи її подальшого функціонування та розвитку, але й створити узагальнений портрет представника категорії користувачів професорсько-викладацького складу, основним мотивом звертання якого є наукова робота. Найважливіше джерело інформації для них є традиційна система каталогів та картотек, хоча інформацію про послуги бібліотеки дізнаються в першу чергу через бібліотечний сайт. Найважливішою характеристикою сучасної вузівської бібліотеки вважають повноту книжкового фонду, тому й обов'язковою умовою його поповнення є придбання навчально-методичної літератури на паперових носіях (навіть якщо є їх електронні копії). Представники даної категорії користуються послугами міжбібліотечного абонементу. Більшістю опитуваних визнано, що технічне оснащення бібліотеки недостатнє. Позитивно оцінюємо той факт, що дана категорія користувачів не є пасивною та байдужою в оцінюванні ролі бібліотеки; це підтверджує ціла низка пропозицій та побажань, висловлених в анкетуванні. І в першу чергу вони стосуються оновлення бібліотечного фонду (зокрема забезпечення актуальними періодичними виданнями та науковою літературою), більш активного наповнення електронної бібліотеки, покращення матеріально-технічної бази.

Стратегію розвитку бібліотек вищих шкіл України та шість діяльнісних домінант, які визначають цю стратегію, гарно окреслено Т. Колесниковою. Це стосується і покращення статусно-рольових позицій бібліотеки у ВНЗ, і посилення інформаційно-комунікаційних

зв'язків бібліотек з науковими колами, і розробка концепції довгострокового збереження цифрового контенту, і формування високопрофесійного кадрового складу та ін. Реалізація цих доміант зробить бібліотеки реальними інформаційними центрами вишів, в яких вирішується будь-яке інформаційне питання, здійснюється максимально повна інформаційна підтримка процесів навчання та, наукових досліджень.

Працівники науково-технічної бібліотеки активно працюють над розширенням асортименту бібліотечних послуг на допомогу навчальному та науковому процесам університету, підвищення їх якості на основі технічного оснащення книгозбірні. Сьогодні основне завдання бібліотеки – постійне вдосконалення традиційних і запровадження нових форм і методів їх діяльності, насамперед запровадження сучасних бібліотечних технологій, спрямованих на поліпшення якості обслуговування усіх категорій користувачів. Оптимально організована робота бібліотеки сприяє успішному навчально-виховному процесу та науково-дослідній діяльності в університеті.

Колектив науково-технічної бібліотеки намагається зробити бібліотеку науковою лабораторією, центром культури, духовного та інтелектуального спілкування в університеті. Адже тут зосереджено «основний капітал країни» - інтелектуальні, науково-інформаційні ресурси. Саме тут велика увага приділяється оновленню теоретичних знань і практичних навичок спеціалістів відповідно до постійно зростаючих вимог державних стандартів і застосування новітніх технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Про вищу освіту : Закон України від 1 лип. 2014 р. № 1556-VII // Офіц. вісн. України. - 2014. - № 63. - С. 7-90.

Бібліотека ВНЗ та її роль в забезпеченні навчального та наукового процесів за оцінкою викладачів : результати соціолог. дослідж. / уклад. Л. В. Цок. – Івано-Франківськ : НТБ ІФНТУНГ, 2013. – 12 с.

Колесникова Т.О. Стратегія розвитку бібліотек вищих шкіл України на 2013-2015рр.: бачення професіонала / Тетяна Колесникова // Вісн. Львів. ун-ту. – 2014. – Вип. 8. – С. 142-148. – Сер. Книгознавство, бібліотечознавство та інформаційні технології.

Концепція якісних змін бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України (до 2025 року) : проект / Українська бібліотечна асоціація. – Режим доступу: <http://ula.org.ua/ua/252-dokumenti/dokumenti-uba/3089-kontseptsiiia-iaakisnykh-zmin-bibliotek-zadlia-zabezpechennia-staloho-rozvytku-ukrainy-do-2025-roku>. - Назва з екрана.

Сищенко С.В. Навчальні видання в сучасному бібліотечно-інформаційному просторі

України / С.В. Сищенко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. – 2014. – Вип. 42. – С.161-167.

Сучасні тенденції розвитку бібліотеки в структурі інформаційного забезпечення навчального процесу і наукової діяльності ВНЗ : матеріали наук.-практ. конф., Чернігів, 29 жовт. 2014р. / [уклад.: Н.В. Мороз, Г.В. Макаренко] – Чернігів : Наук. б-ка ЧНТУ, 2014. – 80 с.

Шелестова А.М. Характеристика сучасного інтегрованого інформаційно-комунікаційного простору вищого навчального закладу / А.М. Шелестова // Вісн. Харків. Держ. акад. культури. – 2013. – вип.. 39. – С. 235-241.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКИХ РІДКІСНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВИДАНЬ XVIII – XIX СТОЛІТЬ

Пинда Л. А.

Наукова бібліотека Львівського національного аграрного університету

Проаналізовано книжкові фонди європейських сільськогосподарських видань XVIII –XIX ст. Подано історико-книгознавчий аналіз польськомовних, німецькомовних сільськогосподарських видань зазначеного періоду. Охарактеризовано основні довідково-бібліографічні видання підготовані НБ ЛНАУ за 2001 – 2014 рр.

Ключові слова: рідкісні європейські видання XVIII – XIX ст., сільське господарство, польські аграрні інституції, бібліографічні посібники, історико-книгознавчі дослідження, аграрна освіта і наука.

У сучасній Україні набувають актуальності наукові дослідження, присвячені історії книги, бібліотечних колекцій та книжкових зібрань, які набули важливого значення для розвитку знань про історію, літературу, освіту. Бібліотечні книжкові колекції і зібрання є важливою частиною матеріальної і духовної культури. Дослідження їхньої історичної долі та реконструкція їхнього складу, а також вивчення обставин надходження у фонди наукової бібліотеки Львівського національного аграрного університету (ЛНАУ) становить провідний напрям науково-дослідної роботи.

Джерельною базою історико-книгознавчих досліджень стали іноземні рідкісні видання XVIII – початку XX століть, які наукова бібліотека отримала у спадок з часів